דברים-חזון תשפ"ד

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון תכ"ט

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **דברים – שבת חזון**, ומובא מצדיקים ש'**שבת חזון**' היא השבת הכי מעולה בשנה!

אכן, כל שבת ושבת היא אור עליון, כל שבת ושבת היא מתנה מהקב"ה, וכמאמרם ז"ל (שבת י:): '**אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֹשֶׁה: מַתָּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי וְשַׁבָּת שְׁמָהּ, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִתְּנָהּ לְיִשְׂרָאֵל לְךְ וְהוֹדִיעָם**'; בכל שבוע עם ישראל זוכים לקבל את '**מתנת שבת**', ועם־כל־זאת מובא מצדיקים ש'**שבת חזון**' היא שבת מעולה מכל שאר השבתות.

והפירוש הפשוט של '**חזון**' הוא מלשון '**נבואה**', וכמו שמתחילה ההפטרה של 'שבת חזון': "**חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם**"; הרי ש'**חזון**' הוא לשון '**נבואה**', וכדמצינו אצל אברהם אבינו בברית בין הבתרים, כשהקב"ה התגלה אליו, ואז הוא ראה את כל העתיד של עם ישראל, כתיב (בראשית טו, א) "הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם **בַּמַּחֲזֶה** לֵאמֹר"; '**בַּמַּחֲזֶה**' לשון של ראיה קדושה – ראיה של '**נבואה**'.

והנה מובא מצדיקים (מוהרא"ש היה מזכיר את זה תמיד, ומקורו מהספר 'שער המלך', שמחברו היה בזמן הפרעות שהיו בעיר אומן, וכתב גם מזה בתוך ספרו): 'חזון' ראשי־תבות: ח'צי ז'עם ו'חצי **נ**'חמה; בפשטות, כך מפרשים זאת: '**חצי זעם**' הוא החצי הראשון של חודש אב – עד יום תשעה באב, שבו כולם מתאבלים ומקוננים על חורבן ביהמ"ק, ו'**חצי נחמה**' היינו שאח"כ הקב"ה מנחם את עם ישראל.

אבל לפי לימודי רבינו ז"ל, ישנו מובן אחר בדבר; רבינו הקדוש מאיר את עינינו בכל העניין של ימים אלו – ימי '**בין המצרים**', ומגלה לנו שהם ימים שאדם צריך להתעורר במיוחד לחזור בתשובה, ולדעת "**מה חסר לנו בימים**

אלו״... בכל השנה, אדם מסיח דעתו מזה, ולא חושב מזה הרבה – בחסרון ביהמ״ק, וגם אם זוכה להגיד תיקון־חצות בכל לילה – זה אמנם דבר גדול מאד, אבל **אדם צריך סייעתא דשמיא להזכיר לעצמו בעת אמירת תיקון־חצות על מה הוא אומר תיקון־חצות...** כלומר, שהוא יזכה להתבונן מה ענין אמירת תיקון־חצות, שהוא ג״כ מחולק לשני חלקים – ׳תיקון רחל׳ ו׳תיקון לאה׳, שגם בזה יש ענין של **׳חצי זעם וחצי נחמה׳**.

ומה העניין של ה׳**זעם**׳ האמור? כי לפעמים עובר על האדם ׳מידת הדין׳, אדם רואה לפניו דברים קשיים בחיים, והוא לא מבין למה זה עובר עליו, אצלו זה נראה כמו ׳זעם׳ וכעס מן השמים עליו... **אבל באמת, ה׳כעס׳ הזה הוא רק כדי לעורר את האדם בתשובה! ומיד כשאדם מתעורר מכל מה שעובר עליו בחיים, והוא מקבל את המסר, והוא מתעורר בתשובה, כבר יש לו את ה׳חצי נחמה׳ – תכף־ומיד ״על המקום״!** הוא לא צריך לחכות – קיבלת מכות, קיבלת כל מיני עניינים קשים רח״ל, ואתה מצפה ומחכה שתהיה ׳נחמה׳... **רבינו מלמד אותנו איך בתוך ה׳זעם׳ הזה – שנראה כאילו ישנו כעס וקפידות – דייקא שם מונחת ה׳נחמה׳!**

הבה ונתבונן בהכתוב אצל בלעם הרשע, כשהוא ראה את הכח של עם ישראל, מה הוא אומר בתוך דברי נבואתו [אגב, ענין הנבואה שהיה לבלעם – זו היתה טובה לישראל, שלא יטענו הגויים ״לא נתנו לנו אפילו הזדמנות לעשות תשובה, גיליתם לעם ישראל את הכל, נתתם להם את התורה, ומה איתנו?״... אז הקב״ה אמר ״אתן לכם נביא שהוא ׳זֶה לְעֻמַּת זֶה׳ – בקליפה – כנגד משה רבינו, ועכשיו תראו מה הוא גרם לכם״...], אחר שלקחו בלק לקלל את עם ישראל, בתחילה כתיב: **״וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר מִן אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ מוֹאָב מֵהַרְרֵי קֶדֶם לְכָה אָרָה לִי יַעֲקֹב וּלְכָה זֹעֲמָה יִשְׂרָאֵל״**, ומה הוא אמר תיכף אח״כ? **״מָה אֶקֹּב לֹא קַבֹּה אֵל וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם ה׳״** – זאת אומרת, אין מושג כזה לקלל בלי שהקב״ה רוצה! בלק חשב ׳אני אביא מישהו תקוף ורשע, והוא כבר יעשה את כל העבודה כמו שצריך׳... אבל הקב״ה נתן רסן בפיו של בלעם, והוא לא היה יכול לומר מה שהוא רוצה, אלא רק מה שהקב״ה נתן לו שיאמר, ועל־כן אמר בפירוש: **״מָה אֶקֹּב לֹא קַבֹּה אֵל״**

– אני לא יכול לקלל מה שהקב״ה לא צוה!

ומסיים הפסוק: **״וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם ה׳״** – זאת אומרת, איני יכול לגרום שום זעם וכעס שלא בא מהקב״ה.

מה מונח במילים אלו? בלעם הרשע ראה, שאפילו אם יש ח״ו ענין של **׳זעם׳**, דע לך שזה לא בא סתם... **תבין ש׳יש מי שאוחז את המקל׳! מישהו מעורר אותנו ומבקש אותנו לחזור בתשובה!**

מיד כשאתה מחדיר זאת היטב בדעתך – בזה הפכת את ה׳**זעם**׳ הזה ל׳**נחמה**׳... כי אתה יודע היטב: ׳**מי אוחז את המקל? אבא מְרַחֵם שרוצה אותנו!**׳... ואולי אנחנו עדיין ישנים ולא שומעים את הכרוז הזה – שרוצים לקרב אותנו, ואשרי הזוכה להבין את זה, שהוא אמנם מרגיש את הכאב, והוא צועק **״איי״**... ומה הוא עושה תיכף־ומיד? מי שאין לו שכל – הוא ׳**איי**׳ וזהו... הוא מנסה לשכך את הכאבים שלו באיזושהי צורה... **אבל הצדיקים מלמדים אותנו: אתה צועק ׳איי׳ – ומיד ממשיך ושואל: ׳אייכה?׳... ׳אַיֶּכָּה?׳**... שזה הסוד שמגלה רבינו בדברי הפסוק (בראשית כב, ז) **״וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה״** – שאדם שואל **׳אַיי? אַיֵּה?׳**...

וכתוב במדרש (בר״ר יט, ט) ובזוהר הקדוש (בראשית כט.), שזהו כל הסוד של **״אַיֶּכָּה״**, שהוא ענין מה שהקב״ה אמר לאדם הראשון אחר חטא עץ הדעת **״אַיֶּכָּה״**; איך יכול להיות יותר ירידה ו׳זעם׳ וגירושין מאותו ׳חטא עץ הדעת׳?... שהנה אדם הראשון היה כבר במעלה עליונה, הוא הרי היה יציר כפיו של הקב״ה, והיה מוכן לחיות בגן־עדן! הלא הוא היה כבר בתוך גן־עדן, וכמ״ש (בראשית ב, טו) **״וַיִּקַּח ה׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ״**, ומהו ׳**ויקח**׳? מאיפה הקב״ה לקח את אדם הראשון? כתוב בזוהר – ומוזכר בדברי רבינו – הקב״ה לקח אותו מן החומריות שלו, דהנה אדם הראשון נברא עם גוף גשמי – כמו כל אחד ואחד מאיתנו, וה׳גשם׳ של הגוף מושך אותו ל׳גשמיות׳: יסוד ה׳עפר׳ מושך אותו לעצבות ועצלות, יסוד ה׳רוח׳ מושך אותו לדבר דיבורים יתרים, ה׳אש׳ שלו מעורר אותו לכעס, ה׳מים׳ שבו מעוררין אותו לתאוות, וזה מטבע האדם...

אין טענה על האדם מדוע מושך אותו לפטפט בלי סוף – הרי יש לו ׳יסוד

הרוח׳, זה אחד מד׳ יסודות שלו... וכן ה׳מים׳ שבו – מושכים אותו לתאוות, וה׳עפר׳ שבו מושך אותו לעצבות ועצלות, הוא מרגיש ממש כמו חתיכת אבן ועפר... הוא לא יכול לזוז... הוא לא יכול לצאת מהמיטה... כל זה נובע מיסוד ה׳עפר׳! וכן יסוד ה׳אש׳ – שמושך אותו לכעס; כך הקב״ה ברא את האדם... אין טענה על האדם ׳למה׳ הוא ככה...

אבל יש דרך שאפשר לאדם להפריד את הרע שבכל זה, זאת אומרת להעלות את הטוב שיש בתוך ד׳ יסודות אלו, להשתמש עם ה׳מים׳ – עם החשק והמשיכה לתאוות – ולהפוך את זה לבחינת ״נַפְשִׁי לְתַאֲבָה״ (תהלים קיט, כ)**, שיהיה לאדם תאווה רק להידבק בהקב״ה! וישתמש עם ה׳רוח׳ – כח הדיבור – לדבר דיבורים קדושים: תורה, תפילה, צדקה וחסד, יהיה לו תמיד ׳דיבור טוב׳! וכן יסוד ה׳אש׳ – להתגבר על הרע, לכעוס על עוברי רצונו – כשצריכין, וכן להתגבר על ה׳עפר׳ – שלא יהיה לו עצבות ועצלות, אלא ענוה וחכנעה, בבחינת** (בראשית יח, כז) ״וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר״...

ובזה יש כח לאדם ׳**להפריד את הטוב מהרע**׳, והעניין מובא בכמה מקומות בליקוטי־מוהר״ן [ואחד מהם הוא בח״א סי׳ ח׳], שרבינו אומר שזוהי עבודת האדם, ואומר רבינו שזה נעשה על־ידי **לימוד הלכה**, שעל־ידי־זה אדם ׳**מברר את הרע מהטוב**׳ – הוא יודע ׳**מה מותר ומה אסור**׳; אדם שהוא לא לומד הלכה – הוא לא יודע מה עליו לעשות ואיך עליו להתנהג, וכמה חשוב לאדם שילמד הלכה!

זה אחד מהלימודים הכי חשובים אצל רבינו – ׳לימוד הלכה׳! בוודאי ענין גדול מאד לגרום הרבה ולטייל בכל התורה כולה, אבל על לימוד הלכה אמר רבינו שזה ״חוק ולא יעבור״! צריכים ללמוד הלכה! הן שו״ע והן קיצור שו״ע, אלו דברים שאדם צריך אותם יום–יום! וזה לא לגירסא... כמובן, זה ל׳גירסת הנפש׳, בבחינת (תהלים קיט, כ) ״גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה״ **– אני גורם כדי לדעת איך להתנהג!**

ובמשך הדורות, ב״ה, תמצתו את ההלכות – כדי שיהיו מובנים וברורי; היו את הפוסקים הראשונים – הרי״ף והרא״ש, שחיברו הלכות, וכן הרמב״ם – שכבר עשה את זה יותר בצמצום, עד שהגיע מרן ה״בית יוסף״, וחיבר את השו״ע – ועליו הרמ״א, ואח״כ ג״כ הוצרכו לצמצם יותר, וחובר ה׳קיצור שו״ע׳, עד לדור הזה, שב״ה אכשור

דרא, וישנם קיצורים נוראים ונפלאים, ואדם צריך לקבוע **בכל יום** שיעור בהלכה – **ללמוד הלכות פשוטות של היום–יום: הלכות שבת, הלכות טהרה, וכל ההלכות השייכות לאדם בכל עת!**

אומר רבינו שם, בתורה ח׳, שעל־ידי לימוד הלכה, אדם מקבל כח להפריד בין הרע לטוב – **זה מותר וזה אסור!** ה׳**אש**׳ הזאת שבוערת בי – אני יכול להשתמש איתה בקדושה, להתקרב אל הקב״ה, ולהיזהר מן ׳אש הכעס׳! ה׳**רוח**׳ שיש בי – אני יכול להשתמש בה לדיבורים טובים, ולהיזהר מדיבורים לא טובים! וכן שאר ד׳ **היסודות**...

על זה אומר הזוהר הקדוש: ״**וַיִּפַּח ה׳ אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם**״ – ׳**מאן נטל לה** [מהיכן לקח אותו], **מארבע יסודין דילה** [מארבעה יסודות שלו]׳; זו הכוונה של ״**ויקח**״, שבאמת קשה: מהיכן הוא לקח אותו? הרי הקב״ה ברא את העולם בזה העולם, ומהי ה׳קיחה׳ הזאת? על זה עונה הזוהר את האמור.

ובאמת עלינו להתבונן בזה: **הקב״ה ברא את אדם הראשון ׳בזה העולם׳, והיכן שם אותו? בתוך גן־עדן!** וזה דבר שלא מובן אצל הרבה בני־אדם: שומעים רבות שמדברים מ׳**גן־עדן**׳, ושמים שלט על פתח הבית: ׳**ברוכים הבאים לגן־עדן**׳, ומדברים מלימודים של ׳**גן־עדן**׳, ויש השומעים זאת ותמהים מאד: **מה אתה מספר לי על ׳גן־עדן׳?... אני יודע מה זה ׳גן־עדן׳...** הוא רק חושב שהוא יודע... הוא יודע ש׳גן־עדן׳ זה דבר שנמצא בעולם העליון, ומי שהוא נפטר – מצפים שיזכה להיכנס ל׳גן־עדן׳, ולא ח״ו למקום אחר... ׳**ומה אתה מספר לי על ״ברוכים הבאים לגן־עדן״?!**׳...

אבל הוא לא שם לב, שזה פסוקים מפורשים בתורה, בבריאת אדם הראשון, שהקב״ה שם את האדם בגן־עדן! מה הכוונה ׳גן־עדן׳? ששם אותו בשמים – באיזה ׳עולם׳?!... **כתוב בפירוש שהקב״ה ברא את האדם ״עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים״ – הוא התחיל לנשום ולחיות, וכתיב אח״כ בפירוש: ״וַיִּטַּע ה׳ אֱלֹקִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם״ – איפה הוא נטע את ה׳גן׳ הזה? באוויר?!... לא! כאן! בזה העולם! הקב״ה נטע את ה׳גן׳ הזה כאן בזה העולם! ״וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר״ – הקב״ה שם את האדם אשר יצר, בתוך ה׳גן־עדן׳ הזה!**

ואף אח״כ כתיב בפירוש: ״**וַיִּקַּח ה׳ אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ**״, וכאן שואל הזוהר הנ״ל: הרי כתוב מקודם שהקב״ה ברא את האדם ושם אותו בגן־עדן, א״כ מהו שכתוב שוב ״**וַיִּקַּח ה׳ אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם**״ וגו׳? על זה עונה הזוהר ׳**מאן נטל לה׳** – מהיכן לקח אותו, ׳**מארבע יסודין דילה׳** – מארבעה יסודות שלו! כלומר, **הוא נתן כח לאדם הראשון, שהוא יוכל להיות ׳בעל־הבית׳ על גופו, ולקחת בידיים שלו את ד׳ יסודותיו – כל הגוף הגשמי שלו, ולדבק אותו באור הגן־עדן שבו הוא נמצא!**

וזהי הַמַּתָּנָה של ״**וַיִּקַּח ה׳ אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן**״; וכל צאצאיו של אדם הראשון – שיצאו ממנו – קיבלו את הכח הזה, שאפשר לקחת את עצמו, ואת כל אלו הדברים שמתגברים עליו, מנסים להוציא אותו מן ה׳גן־עדן׳, ואני מתגבר וחוזר אל תוך ה׳גן־עדן׳!

הרי לנו פסוקים מפורשים בתורה, שמגלים לנו שהדברים שאנו עוסקים בהם – אלו דברים מציאותיים כאן בזה העולם, שאפשר לו לאדם לחיות בתוך ׳גן־עדן׳! ואכן, הרבה אנשים עדיין לא יודעים מה זה, וכמו שאמר פעם רבינו (ליקו״מ ח״ב סי׳ קיט): **׳אֶפְשָׁר יֵשׁ גַּם עוֹלָם הַזֶּה גַּם־כֵּן בְּאֵיזֶה עוֹלָם, כִּי בְּכָאן נִרְאָה שֶׁהוּא הַגֵּיהִנֹּם, כִּי כֻּלָּם מְלֵאִים יִסּוּרִים וּדְלוֹלִים תָּמִיד׳;** בני־אדם ׳אוכלים׳ את עצמם, ומלאים בכל־מיני יסורים בלב, גוף ונפש, ו׳על איזה גן־עדן אתה מדבר׳... **אבל הצדיקים מלמדים אותנו שיש אפשרות לאדם לזכות לזה! הוא יכול למצוא את הנחמה!**

וגם בזה יש ענין של ׳**חצי זעם וחצי נחמה**׳, אם אתה תשתמש עם המידות האלו שיש לך, ונראה כ׳**חצי זעם**׳, תדע שיש לך אפשרות להפוך את זה ל׳**חצי נחמה**׳, אתה תקבל ניחום אמיתי! תמצא את הקב״ה בתוך הדברים הקשים שעוברים עליך! ואתה מבין היטב מה שאמר בלעם: ״**וּמָה אָזְעֹם לֹא זָעַם ה׳**״ – אין ׳**זעם**׳ אשר לא זעמו ה׳! ואם יש איזה ׳**זעם**׳, אדם צריך להפך את ה׳**זַּעַם**׳ ל׳**מָעוֹז**׳, בבחינת (תהלים כז, א) ״ה׳ ׳**מָעוֹז** חַיַּי״ – שאדם מהפך את ה׳**זַּעַם**׳ הזה שעובר עליו לבחינת ״**אַשְׁרֵי אָדָם ׳עוֹז׳ לוֹ בָּךְ**״ (שם פד, ו) – ׳**עוֹז**׳ מרמז הן על תורה, הן על תפילה, וכן על כל הדברים שיש לעם ישראל – ״ה׳ ׳**עֹז**׳ לְעַמּוֹ יִתֵּן ה׳ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם״ (שם כט, יא), ויש דרך לאדם לקחת את ה׳**זעם**׳ הזה

– ולהפוך אותו ל**׳נחמה׳**, שהוא מרגיש ממש איך שהקב״ה מנחם אותו ואומר: **׳אל תתייאש, אתה יכול לחזור בתשובה!׳**.

כי באמת, עם ישראל עברו דברים קשים מאד, וכמו שרבינו מזכיר את הלשון (ליקו״מ ח״ם סי׳ סז): **׳מַה שֶּׁעָבַר עַיִן, כִּי כְּבָר נִשְׂרַף בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ׳**, ומה עכשיו? **עכשיו עלינו לצפות וליחל ולבקש את הקב״ה: ״אנחנו רוצים לחזור לבנין ביהמ״ק!״...**

ומה נקרא **׳לחזור לבנין ביהמ״ק׳**? אכן, אנחנו מחכים שירד ביהמ״ק באש מן השמים, ואנחנו נכנסים לתוכו, אבל זאת עלינו לדעת: **בכל תפילה, בכל תורה, בכל צדקה וחסד שאנחנו עושים – אנחנו בונים את ביהמ״ק! זה תלוי בנו! נכון שזה יצא עם אש מן השמים, אבל האש הזאת מן השמים תרד כפי הרצונות, כיסופים ועבודות שלנו! אנחנו מוסיפים כח בפמליא של מעלה! בכל דבר טוב שאנחנו עושים – בזה אנחנו בונים את ביהמ״ק! ומחכים שיושלם הבנין הזה!**

וכל אחד צריך לדעת שיש לו חלק בזה, ואם יחסר חלקו – הרי זוהי לשון רבינו בתורה ס״ז הנ״ל: **׳רָאוּי לָנוּ שֶׁלֹּא לְעַכֵּב, חַס וְשָׁלוֹם, בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל בִּבְנָיָנוֹ׳** – שלא יהיה עיכוב בנין ביהמ״ק מצידנו! מהו **׳עיכוב׳**? אם אתה לא ממלא את החלק שלך – הרי חסרה שם לְבֵנָה... יש חור! מחכים לך! מחכים על **לימוד התורה** שלך! צריכים להשלים שם לְבֵנָה – קטנה או גדולה, כל אחד כפי עניינו – ומחכים שאתה תשלים את זה! ואם אתה מתרשל מזה בטענות של ׳אין לי כח׳ וכדו׳ – יש שם חור... ונמצא א״כ, שבזה אתה מעכב את בנין ביהמ״ק!

וכן הוא לעניין **דיבורי תפילה**, שאדם מתאמץ ובא לביהכנ״ם להתפלל במנין, ובזה הוא ממלא את החסר ומשלים את הַלְּבֵנָה למקומה! וכן **בכל מצוה** שאדם זוכה לקיים – כל אחד כפי עניינו, הוא מדקדק שהבית שלו יהיה בית של **קדושה**, בית של **אמונה**, בית **שמחה**! הוא מגרש את הס״מ – המריבות והמחלוקת – מן הבית! ובזה הוא ממלא את החור הזה שחסר בביהמ״ק...

ואמרו צדיקים, שכשיבוא משיח, וירד הבנין הקדוש מן השמים, כל אחד יראה באצבעו ויאמר ״הִנֵּה אֱלֹקֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ״ – ׳את זה אני בניתי! זה שלי!׳... וכמה ישמח האדם שהוא יוכל להגיד ׳את זה אני זכיתי לבנות!׳...

ידוע בעולם, שכשבונים בית־כנסת – או איזה מקום ציבורי אחר – ישנם המוכנים הרבה כסף כדי שיופיע שמם על הפתח או באיזה שלט: **״פלוני נדב את הבנין הזה״**; וזה כבוד גדול בשבילו, שהוא נכנס ורואה את שמו בגדול... ואכן, אם זה בנין קדוש – אשריך שזכית לתרום לזה, **על־אחת־כמה־וכמה בבנין ביהמ״ק, שיהא עומד וקיים לנצח נצחים, ואדם יראה ׳חנה זה החלק שלי! זו הַלְּבֵנָה שלי!׳ כמה מאושר הוא יהיה, וכמה חיות זה יתן לו לעד ולנצח נצחים – ׳זה מה ש׳אני׳ עשיתי!׳...**

אלו הם הלימודים שרבינו הקדוש מלמד אותנו, ומגלה לנו שזה כל העניין שאנחנו מתאבלים ומקוננים על חורבן ביהמ״ק – **שאנחנו מצפים על בנין ביהמ״ק, ועושים את הכל כדי לבנות אותו!**

וזהו כל ענינם של **שלושה שבועות** שלו, ובפרט עתה – ב׳תשעת הימים׳, שהם יותר חמורים בפסקי הלכותיהם משאר ימי ׳בין המצרים׳ שלפני־כן, ומתקרבים ל׳שבוע שחל בו ט׳ באב׳ – אחר שבת חזון, שחומרתו יותר גדולה, ובעצם – לָמָּה אנחנו יותר מתקרבים? **אנחנו יותר מתקרבים אל הגילוי אלקות!**

מה הכוונה?

עלינו לזכור היטב, שביום **ט׳ באב** יש לימוד כזה שאין בכל התורה כולה! לא מוצאים כאלה **׳שני הפכים בנושא אחד׳** כמו שיש בהלכות ט׳ באב. אמנם ישנם אילו דברים בשו״ע הנראים כהפוכים אחד מהשני, אבל לא מוצאים שיהיה כאלה **׳שני הפכים בנושא אחד׳** – שהם לכאורה רחוקים אחד מהשני כרחוק מזרח ממערב, שעפ״י שכל פשוט אין בזה שום הבנה... ומהי ההלכה הזאת?

אומר השו״ע (או״ח, סי׳ תקנט, סעיף ד): **׳אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן וְלֹא סְלִיחוֹת בְּתִשְׁעָה בְּאָב׳** – מדוע? יש שיחשבו אולי מחמת שממילא כולם כ״כ שבורים, אז לא רוצים לשבור אותם יותר, ופוטרים אותם מתחנון... אך לא־כן אומרים חכמינו הקדושים, אלא מדוע לא אומרים תחנון בתשעה באב? מסיים השו״ע שם: **׳מִשּׁוּם דְּמִקְרֵי מוֹעֵד׳** – כי תשעה באב נקרא יום־טוב ומועד...

ועתה עלינו להבין: הֵיאַ כזה דבר בכל דיני התורה – שיהיו כאלה שני הפכים בנושא אחד? יושבים על הרצפה, בוכים ואומרים קינות, קורין מגילת איכה, ואסורים בכל החמישה עינויים,

אבל לא אומרים תחנון... למה? **׳דִּמְקֻרֵי מוֹעֵד׳...**

מה גנוז בתוך ההלכה הזאת? זה דבר שבלי לימודי הצדיקים – אי־אפשר להבינו כלל וכלל, אבל כפי מה שהצדיקים מלמדים אותנו – זהו הלימוד העצום הזה: שבתוך אלו הדברים יש **׳מועד׳**, בבחינת (איכה א, טו) **״קָרָא עָלַי מוֹעֵד״** – שהקב״ה **קורא** לנו מכל זה! אמנם מצד **החיצוניות** של יום ט׳ באב זה נראה כיום אבל, וצריכים להתנהג בכל ההלכות של היום הזה, אבל יחד עם כל מה שעושים ביום הזה – **אל תשכח את הלימוד האמור!**

כי בקלות יכולין לשכוח מהלימוד הזה, ולחשוב שביום ט׳ באב צריכים להיות עצובים – ׳מצוה גדולה להיות בעצבות׳... **לא כתוב בשום מקום ׳מצוה גדולה להיות בעצבות׳! מה ׳כן׳ כתוב? ׳מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד׳ – את זה רבינו הקדוש אמר** (ליקו״מ ח״ב סי׳ כד)**! ואדם צריך תמיד לחפש את ה׳מועד׳ האמור, לדעת שהקב״ה ׳קורא׳ לנו – ״קָרָא עָלַי מוֹעֵד״, ועלינו לראות איך להפוך את הימים שלנו ל׳מועד׳ [וכבר דיברנו מזה[1]]; ימים אלה מעוררים אותנו ומגלים לנו שבתוך כל ההסתר־פנים הזה – מונח תחתיו ימים גדולים מאד! ואדם צריך לקחת את זה ללימוד חי לעצמו – איך אני יכול להחזיק מעמד, לא להתייאש! אני רואה דברים קשים עומדים נגדי, חומות ברזל ממש, ואיננני יודע איך אזיז אותם, אבל אני ׳כן׳ יודע שהקב״ה בנה את כל המחיצות האלו, ואפשר לי לעבור על זה!**

ידוע, שישנה חכמה, שיכולים לבנות חומות גדולות ושלימות – והכל באחיזת עיניים! זו חכמה מופלאה, שעושים עם ׳מראות׳ וכו׳ – ואתה יכול לעמוד מול כזה דבר, ותראה לפני עיניך קיר החוסם את הדרך, ובאמת זה אחיזת עניים! אם תתקרב ותיתן לזה אגרוף – תיווכח לראות שאין שם שום דבר... אבל עשו את זה בכוונת חכמה שאפילו לא תחשוב לגשת לזה, כי זה נראה ממש אמיתי!

ואמר רבינו ז״ל על זה בשם הבעש״ט הקדוש, שזה כלליות המניעות והבלבולים שאדם רואה בחיים שלו,

1. א.ה. בעת סעודת שלישית של פרשת פינחס, וכבר זכינו במתנת חינם שיצא לאור הקונטרס **״מֵחֹשֶׁךְ לְאוֹר״**, ובו הובאו כל הדברות־קודש שזכינו לשמוע בעניין זה, איך יזכה האדם ליום־טוב ומועד בכל יום ויום שלו, ויזכה להפוך את החושך לאור גדול; ע״ש ויערב לך לנצח.

שהוא כבר ׳פסק׳ לעצמו ׳אני לא יכול אף־פעם לחזור בתשובה, להיות איש כשר, שיהיה לי שלום־בית בחיים שלי... איך יהיה לי שלום־בית?! אני בא הביתה, ואני רואה מה קורה בבית שלי׳... **ועליך לדעת שהכל זה ׳אחיזת עיניים׳ – אלו הדמיונות שלך! ד׳ היסודות שלך מעורבבים מאד, ואתה עבד אליהם וקשור אצלם ואינך יודע איך להפריד זאת כראוי! אבל מיד כשאתה זוכה לקבל לימודי הצדיקים, ואתה מתחיל לזכך את כל הדברים האלו, פתאום אתה מתעורר ואומר ׳מי מונע אותי?! הכל דמיונות! אין שום מניעה, אלא אדרבה! אני כ״כ שמח, יש לי כאלה חיים טובים!׳...**

וזה הסוד של ״**תְּשִׁעָה בְּאָב אִקְרֵי מוֹעֵד**״, שאדם צריך להזכיר את עצמו בשעה שהוא בוכה על החורבן ומקיים את כל המצוות של תשעה באב: **׳רבש״ע, תזכה אותי להבין שתחת כל ההסתרה הזאת יש גילוי!׳...**

ידוע על רבי נתן ז״ל, שהיתה אצלו התעוררות מאד מאד גדולה ביום תשעה באב, והיה סוגר את עצמו בחדרו זמן רב, וכמעט שלא היה יוצא. ואחר הסתלקות רבינו היה רגיל לומר ׳אני לא יכול לקרר את עצמי׳ – כמה התנגדות היה לו! כמה מלחמות ומריבות היו נגדו! ואמר: ׳רק בחצות לילה ובתשעה באב אני יכול לקרר עצמי קצת׳... ובמה אדם מקרר את עצמו? בזה שהוא כופף ומשתוקק: **׳רבש״ע, תבנה לנו את ביהמ״ק!׳** שזהו כל ענין הפסוקים שאומרים בתוך הקינות ובמגילת איכה, שאדם מצפה: **׳רבש״ע, תחזיר לנו את האור הזה! תחזיר לנו את אור הצדיקים!׳...**

אפשר לפרש את כל הפסוקים שקורין במגילה איכה על הענין של העלמת הצדיק [למשל (ה, טז) ״נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ״ וכו׳], כי כל אלו הפסוקים של מגילת איכה מדוברים על הסתלקות והעלמת הצדיקים, ורבינו אמר את כל תורה ס״ז הנ״ל על הענין הזה – ענין של **״התעלמות הצדיקים״**, ורבינו אמר אז כמה פעמים: **׳העלמה... העלמה... העלמה...׳**... מה פירוש **״העלמה״**? האור קיים ונמצא – רק הוא ׳נעלם׳... בבחינת **׳האור הנעלם׳**... האור הוא מאיר, רק אתה לא משים לב לזה... זה הענין שהצדיקים מתעלמים מאיתנו, שאין הכוונה שהם לא פה... **הם פה במלוא מובן המילה, אבל זה בבחינת ״העלמה״, ועלינו ׳לגלות׳ את ה׳העלמה׳ הזאת, ולמצוא את הקדושה הנמצאת בתוכו!**

וזה פירוש המובא לעיל בשם המדרש והזוהר – **׳אֵיכָה׳** זה ענין של **׳אַיֶּכָּה׳**, דהנה אדם הראשון היה בתוך גן־עדן, לא היה חסר לו כלום, הוא היה יכול לחיות בבחינת **״וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם״** (בראשית ג, כב) – הוא חי לנצח בהאור הכי גדול! אבל הצליח מעשה שטן – הנחש הם״מ – והכשיל אותו באכילת עץ הדעת, והכל התבלבל אצלו לגמרי – ׳כן... לא... יש צדיק, אין צדיק׳... הוא מבולבל לגמרי! שזוהי, כמובן, הגלות הכי גדולה... כי אם ברור לאדם מה ׳כן׳ ומה ׳לא׳, אז אפילו אם עדיין אין בו כח לבחור בטוב – לכל הפחות הוא יודע מה כן טוב, ברור לו! וסוף כל סוף הוא יגיע... הוא יודע ״זה ׳כן׳ וזה ׳לא׳״, אז אפילו אם עדיין הוא לא זכה להגיע לטוב הנרצה – סוף כל סוף הוא יתגבר! משא״כ אם הוא מוטל בספיקות ובלבולים... שזה העניין של אכילת עץ הדעת ׳טוב ורע׳ – זה הכי קשה! ועל־ידי־זה אדם הראשון נגרש מגן־עדן...

ואדם הראשון כבר הבין שהוא נגרש מן הקדושה, וכמ״ש (בראשית ג, ז) **״וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם״** – הוא כבר הרגיש את היצר־הרע, והבין שהכל השתנה... אז הקב״ה רצה לקרוא לו חזרה ולהתחיל את התיקון [שאנחנו מתקנים עד היום], ומה כתיב? **״וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי ה׳ אֱלֹקִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן״** – הוא חשב שאפשר לו להתחבאות. **״וַיִּקְרָא ה׳ אֱלֹקִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה״ – ׳איפה אתה?!׳...**

מה פירוש **׳אַיֶּכָּה׳**? הקב״ה, כביכול, עומד אצל האדם ומדבר אִתּוֹ [היה לו זכות שהקב״ה מדבר אִתּוֹ], ואומר לו **״אַיֶּכָּה״ – ׳איפה אתה?׳...** מה הכוונה שהקב״ה אומר לו ׳איפה אתה?׳?...

נבין זאת עפ״י משל: אדם נפגש עם חֲבֵרוֹ שלא ראה אותו זמן רב, ותיכף אומר לו: **״איפה אתה?!״...** הוא לא מתכוון לשאול אותו **׳היכן הוא נמצא׳**, כי הרי הוא רואה אותו לפניו – הוא עומד מולו! אז מה הכוונה **״איפה אתה״**? **׳מאיפה הגעת?! איפה היית?! למה לא ראיתי אותך?! אתה כ״כ קשור אלי בפנימיות לבבי, ואיפה אתה?!׳...**

זאת אומרת, שהשאלה ׳איפה אתה׳ זה לא באמת לשאול ׳היכן אתה נמצא׳, וכמו אחד שאיבד את דרכו, והוא לא יודע להיכן עליו לפנות כדי להגיע למחוז חפצו, אז הוא שואל איזה אדם: ׳איפה אתה? איפה אני? איפה אנחנו

נמצאים?'... כאן הכוונה היא שונה: **אני רואה אותך כאן מולי, אבל "איפה אתה?!"...** זו שאלה פנימית: **'אני כבר מחכה עליך זמן רב, וציפיתי לך כליכך, ואני כליכך קשור אליך, ואיפה אתה?!'...**

זהו המובן במילה הזאת שהקב״ה אומר לאדם הראשון: **"אַיֶּכָּה" – 'אני בראתי אותך בכאלו אורות נפלאים, בכזה גן־עדן, ועכשיו אמנם אתה מתחבא – אבל אני רואה אותך, ומה קרה לך?! "אַיֶּכָּה"?! איפה אתה?!'...**

ובמילים אלו – מסביר ר' נתן, ושאר צדיקים – גילה הקב״ה לאדם הראשון את הסוד 'איך הוא יחזור': **'אַיֶּכָּה!'** – אני מלמד אותך: **"אַיֶּכָּה"**, זאת אומרת: **אתה תתחיל לשאול <u>את עצמך</u> 'אַיֶּכָּה!'** אתה תתעורר מן השינה שלך ותתחיל לשאול: **'איפה אני בזה העולם?!'...**

ועל זה איתא במדרש ובזוהר הנ״ל: **"אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד"** – **'אֵיכָה'** אותיות **'אַיֶּכָּה'**, שזו כל עניינה של מגילת איכה, שבאמירתה אנחנו מתחילים **שלוש פעמים** עם המילים **'אֵיכָה'**, שבזה אנחנו שואלים את עצמנו **'אַיֶּכָּה'?!...** ולא רק את עצמנו שואלים, אלא שאולים גם־כן, כביכול, את הקב״ה בעצמו (כפי דברי רבינו בליקו״מ ח״ב סי' י״ב), היינו שאדם משתוקק: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַיֶּכָּה?! אַיֵּיחָ?! אֵיפֹה אַתָּה?!'...** ומה פירוש **"אַיֵּיחָ"**? הלא 'אני יודע שהקב״ה פה איתי עימי ואצלי', ומהו **"אַיֵּיחָ"**? **"אַיֵּיחָ"** הכוונה שאני רוצה להרגיש את ההתקרבות הזאת אצלי ממש! שאזכה לדעת שאין שום יאוש בעולם כלל, **'ואני רוצה, רבש״ע, מעכשיו להתקרב אליך!'**.

וכל זה מרומז ב**"אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד"** – **'בָדָד'** הוא ענין של **'התבודדות'**, וזהו: **"אֵיכָה – יָשְׁבָה בָדָד"**, כדי להגיע לאיזה מושג של ענין **"אֵיכָה"** – אדם מוכרח להיות חזק בעניין של **"יָשְׁבָה בָדָד"** – ענין **התבודדות** שלימדנו רבינו ז״ל, שגם זה נאמר בדברי בלעם (במדבר כג, ט) **"הֶן עָם לְבָדָד יִשְׁכֹּן"**, וגם משה רבינו, כשהוא שיבח את עם ישראל לפני הסתלקותו, הוא אמר (דברים לג, כח) **"וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב"** – המקום הכי **'בטוח'** של עם ישראל הוא **'בָּדָד'**, שאדם זוכה **להתבודד!**

וצריכים לדעת, שהעניין של **'התבודדות'** שלימד אותנו רבינו, הוא ענין של **"חיים"!** 'התבודדות' אין הכוונה שאדם בורח מהבית, הולך מה'עולם–הזה' לגמרי, מוצא לו איזה

׳אי׳, ושם הוא יושב... **זה לא הפירוש!** ׳התבודדות׳ היינו שאדם זוכה להיות דבוק בהקב״ה גם כשהוא נמצא בכל ענייני עוה״ז, בבחינת הכתוב אצל יעקב אבינו (בראשית לב, כה) ״וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ״; **אדם יכול לזכות לדבר כזה, שאפילו אם הוא בין אנשים – הוא דבוק בהקב״ה!** הרי אדם מוכרח להתחתן, לבנות בית, לחנך ילדים, **אבל תמיד הוא אוחז ב׳בָּדָד׳!**

ומובא מצדיקים: ׳**בָּדָד**׳ ראשי־תיבות (משלי ג, ו) ״**בְּ**כָל **דְּ**רָכֶיךָ **דָ**עֵהוּ״, היינו שאדם יכול להיות בבחינת ״**בָּדָד**״ בשכלו ובדעתו, והוא מקיים ״**בְּ**כָל **דְּ**רָכֶיךָ **דָ**עֵהוּ״ – הוא תמיד מבקש היכן למצוא את הקב״ה – ׳**אַיֵּכָּה**׳: ׳**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַיֵּיחָ?! אֵיפֹה אֲנִי בְּתוֹךְ הַמַּצָּב שֶׁלִּי?!**׳... ואפילו שזה מצב קשה מאד, אדם רואה לפניו חומות ברזל! הוא רוצה לעשות דברים טובים, להתגבר על הרע, לקרב את כל העולם להקב״ה, לבנות מוסדות תורה, והוא רואה חומות של ברזל מכל הכיוונים – ימין ושמאל, קדמה וימה... מכל הכיוונים! אדם יכול ׳להרים ידיים׳ – מה אני יכול לעשות... משא״כ אם אדם יודע שאין ׳**זעם**׳ הנעשה מעצמו אלא רק הקב״ה מונח תחתיו – הוא ׳**בודד**׳, דהיינו שהוא מפנה את עצמו לגמרי להקב״ה! הוא סוגר את עצמו ביחד עם הקב״ה, בבחינת דברי הנביא (ישעיהו כו, כ) ״**לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וּסְגֹר דלתיך בַּעֲדֶךָ חֲבִי כִמְעַט רֶגַע עַד יעבור זָעַם**״ – שאדם סוגר את עצמו ביחד עם הקב״ה! שזה כל הלימוד של ׳**התבודדות**׳, כי כדי להגיע לדבר כזה – אדם מוכרח לקחת איזה זמן ביום – כמה שהוא יכול, יתחיל אפילו עם 5 דקות – ולסגור את עצמו לבד עם הקב״ה, ויעשה אז ׳חשבון־הנפש׳ ״**מה אני עושה כאן בזה העולם**״... ויתעורר מאד להתבונן ״**האם לא מטעים אותי**״...

הרי בזה העולם האדם נמצא בסכנה מאד גדולה, ובפרט מחברים לא טובים, שרחמנות גדולה עליהם, אין להם יראת־שמים ומאומה אין בידם, והם נמצאים בשאול־תחתית! והרי לא כיף לו להיות לבד, אז הוא סוחב את החבר ׳בוא איתי׳... **מה אתה רוצה ממני?! ב״ה זכיתי להתחתן, ויש לי אשה, וב״ה יש לי גם ילדים, ומה אתה רוצה עכשיו?!...** ׳לא, בוא קצת להתאוורר... נעשה קצת ״חיים״, נעשה כיף׳... **זה הס״מ שרוצה לאמלל אותך! הוא רוצה לחרום את כל מה שזכית לו במתנת־חינם, והוא כבר בקלות ׳יסדר׳ אותך... ואדם צריך להיות חזק**

מאד ולעמוד על המשמר – ׳תעזוב אותי!׳...

וכמה בחורים צריכים לשמור על זה – שלא יהיו מוסתים מחברים רעים כאלו, שכבר נחשפו לכל-מיני זבל וטומאה – מכשירים טמאים, שזה ניסיון מאד מאד גדול בדור הזה! וכמה צריך לעמוד על המשמר לא להתקרב לזה, ותיכף כשרק ׳מריח׳ שיש מישהו בסביבתו המחזיק בכזה מכשיר – שלא יתקרב אליו! כי בזה הוא, רחמנא ליצלן, ימשוך אותו לתוך השאולית־תחתית, ואח״כ יהיה מאד מאד קשה לצאת...

ובפרט כשאדם כבר זכה במתנת־חינם להתחתן – יש לך כבר אשה ובית, כמה עליו לחיות מאושר ולהיזהר שלא יהיו אילו חברים שיסחבוהו לשאולית־תחתית, רחמנא ליצלן! – ׳לא, אנחנו עושים קצת כיף... שותים, מעשנים קצת׳... **זה ממש הגהינום, רח״ל!** ה׳חבר׳ הזה רוצה רק לאמלל את האדם, כי הרי הוא כבר נמצא שם, והוא לא רוצה להיות בגהינום לבד, אז הוא מחפש חברים – כדי שלא ישעמם לו שם לבד... **ואדם צריך לשמור על עצמו!** ואל תגיד ׳אולי אקרב אותו׳, **מאנשים כאלו אתה תברח!** במקום שתצליח לקרב אותו – הוא ׳יקרב׳ אותך, רח״ל, וזה מסוכן מאד... **אל תתחיל עם זה! אתה רואה בן־אדם כזה? תברח ממנו! ׳תעזוב אותי לנפשי!׳...** ובפרט אם התחתנת ב״ה? **׳יש לי אשה ב״ה, יש לי עם מי לבלות... אני בסדר! תעזוב אותי!׳...** ואדם צריך להיות מאד מאד חזק בזה בכל מקום ובכל זמן! ובלי לימודי הצדיקים שמלמדים אותנו איך אדם צריך להיות חזק – זה הרבה יותר מסוכן...

משא״כ כשאדם זוכה לקבל את הלימודים האלו, והוא יודע: **׳הקב״ה צועק לי ״אַיֶּכָּה״ – איפה אתה?!׳...** ואנחנו יושבים ובוכים: **רבש״ע, ״אֵיכָה יָשְׁבָה ׳בָּדָד׳״!** שאדם זוכה לקחת אפילו קצת זמן כדי להתבודד – אם זה בבית, אם זה בשדה, באיזה מקום שקט, **ובשביל זה קח כמה דקות מהיום הגדול שלך! 5 דקות אתה יכול לתפוס מהיום הגדול הזה?... ואח״כ עוד 5 דקות, רבע שעה, עשרים דקות...**

אכן, רבינו דיבר מ׳**שעה**׳ התבודדות, אז תפרש את ה״שעה״ הזאת איך שאתה רוצה... אתה רוצה לפרש ׳**שעה**׳ הכוונה **שישים דקות**? הלוואי... אז תיקח שישים דקות... אבל אם לא, וזו שעה יותר קטנה – בסדר... **אבל**

תיקח את הזמן הזה להתבודד, להיות ״בְּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב״ – שיהיה לך זמן מיוחד שבזמן הזה אתה לבד עם הקב״ה! וזה נותן לאדם את הכח בשעה שהוא אח״כ הולך ומתחבר עם אחרים – הרי יש בית, יש אשה וילדים, ועליו להיות מחובר איתם – שגם אז יהיה לו תמיד את העניין של ״**בָּדָד**״, וילמד את כולם מהעניין הזה – איך אנחנו תלויים לגמרי בידיו של הקב״ה!

ובזה יש לנו ג״כ את העניין של ׳**שני הפכים בנושא אחד**׳, דהנה הפירוש הפשוט של ״**בָּדָד**״ הוא ׳**לבד**׳, אדם נמצא בשדה... לא יודעים איפה הוא... אבל בל ישכח שבאותו זמן – מגלים הצדיקים – זה ראשי־תבות ״**בְּ**כָל **דְּ**רָכֶיךָ **דָ**עֵהוּ״, ״**בְּכָל דְּרָכֶיךָ**״ היינו בכל מקום, ואפילו כשאתה בבית, בכולל, בעבודה או בהפצה, איפה שאתה נמצא! וזה לא סתירה לעניין של ״**בָּדָד**״, אלא גם אז אתה יכול להיות ״**בָּדָד**״ – ״**בְּכָל דְּרָכֶיךָ**״!

אתה מפיץ? בכל מקום שאתה הולך ומפיץ – אתה מתבודד להקב״ה! אתה מגיע לאיזה בית, או עומד באיזו צומת: ׳**רבש״ע, שאזכה לפרסם את אלקותך לכל העולם כולו! עכשיו מגיעים כל־מיני רכבים, יש כל־מיני אנשים, אני מגיע עכשיו לבתי ישראל, תזכה אותי שאזכה להאיר בתוך הבית/הרכב הזה את הגילוי שכינה**׳!...

מוהרא״ש היה תמיד מספר, שאחר חתונתו כשהיה הולך לצדקה [מוהרא״ש סיפר לנו לאילו מקומות בדיוק היה הולך], זה בדיוק מה שהוא היה עושה – שהיה הולך לצדקה, ובין כל בית ובית – כי זו היתה שכונה שהיו הבתים רחוקים זה מזה – היה למוהרא״ש עבודה שלימה על מה התבודד בין כל בית ובית, והכלל שהיה תמיד מתבודד להקב״ה, וחילק את כל בקשותיו באלו המקומות – ׳**כאן התפללתי ככה, וכאן התפללתי ככה**׳... והזוכה לעשות כן – הוא לא מפסיד רגע אחד בבטלה...

ואם הוא זוכה להגיע לאיזה בן־אדם, וזוכה לדבר שם דיבורי אמונה, ולהפיץ איזה ספר – זה בוודאי טוב מאד, ואם הוא קיבל איזה ביזיון, טרקו לו את הדלת בפנים – הוא מחיה את עצמו: ׳**אה**!׳... הוא לא נכנם לכעס, הוא מקבל את זה באהבה – לכפרת עוונות, והוא מנצל את הרגעים האלו...

מה הכוונה ׳לנצל׳? רבינו אומר (ספר המידות, אות תפילה, סעיף עז):

׳כְּשֶׁתִּשְׁמַע חֶרְפָּתְךָ וְתִשְׁתֹּק, תִּזְכֶּה שֶׁיַּעֲנֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּקָּשָׁתְךָ׳; קיבלת ביזיון ואתה שותק? תנצל את זה לבקש על כל מה שאתה צריך!

ואכן זה דבר ידוע ומפורסם בכל העולם, ויש הרבה סיפורים כאלו, שאדם קיבל ביזיון גודל מאד וכו׳, ותיכף רצו אליו כמה אנשים הזקוקים לישועה – **׳אל תענה בחזרה, ואני מבקש ממך – תברך אותי׳...** ואכן רבים נושעו בישועות מופלאות – עם ילדים, עם פרנסה, עם בריאות, יש המון סיפורים על אנשים שנושעו מדבר כזה!

והנה אדם הולך להפצה, ואמנם לפעמים הוא זוכה ב״ה להפיץ, אבל פתאום מגיע איזה ביזיון, ומסלקים אותו וכו׳, ומה הטבע של אדם? שהוא מיד עונה ומחזיר... **לא! אל תענה כלום! לך לפינה ותבקש את הקב״ה, ותפעל אז ישועה נפלאה! הן לך, הן לאשתך, הן לילדים, הן למישהו אחר – שאתה יודע עליו שהוא עובר איזו צורה בחיים, אולי אין לו ילדים, אולי הוא לא בריא, והנה אתה מבקש: ׳רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בִּזְכוּת הַבִּזָּיוֹן שֶׁקִּבַּלְתִּי עַכְשָׁו, שֶׁיִּהְיֶה לָאָדָם הַזֶּה יְשׁוּעָה!׳...**

ואם זוכה לעשות כן, בזה הוא הפך את ה׳**חצי זעם**׳ ל׳**חצי נחמה**׳, זאת אומרת: ביררת שזה בעצם ׳**דבר אחד**׳! זה לא כמו שחושבים שיש ׳חצי זמן׳ של ״זעם״ ו׳חצי זמן׳ של ״נחמה״, **לא ולא! אלו ׳שני הפכים בנושא אחד׳!**

וזה הסוד של **תשעה באב**, שאנחנו צריכים לחפש **מה לקחת מהזמן הזה**, שאכן הוא זמן של קינה ואבל על החורבן, אבל בדרך שרבינו מלמד אותנו: **לא שאתה נעשה שבור ועצוב, כי מה יישאר לך מזה?... אלא אתה מצפה ומייחל: ׳רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי כָּלְיָתְךָ מְשְׁתּוֹקֵק וְכוֹסֵף אַחֲרֶיךָ! אֲנִי כָּלְיָתְךָ רוֹצֶה לִרְאוֹת בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ! לִרְאוֹת בְּמַה אֲנִי זוֹכֶה לִבְנוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ!׳...**

שזה מה שמפרש **הרבי מרופשיץ זי״ע** בנוסח הברכה: ״**וְבָנָה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב ׳בְּיָמֵינוּ׳ בִּנְיַן עוֹלָם**״ – שאנחנו בונים את ביהמ״ק בקרוב ״**בְּיָמֵינוּ**״ – בכל יום ויום! **בכל תפילה שאנחנו מתפללים, בכל תורה שאנחנו לומדים, בזה אנחנו בונים את ביהמ״ק!**

וזה כבר ענין אחר לגמרי... **מגילת איכה וכל הקינות שאומרים בתשעה באב – זה ׳בנין׳ של ביהמ״ק!**

משתוקקים ׳אילו מילים אנחנו אומרים!׳... הרי מגילת איכה היא אחת מחמשת המגילות, וכשיבוא משיח – יקראו ג״כ את מגילת איכה, אבל אז יברכו **״שהחיינו״** ויקראוה עם **ניגון של שמחה!** תנועה מיוחדת תהא למגילת איכה, ויקראוה מתוך שמחה וריקוד! וזה בעצם העניין של **״דְּאִיקְּרֵי מוֹעֵד״**, כי בדברים כאלו, באותו זמן שאדם מרגיש את הצער של העניין – הוא מרגיש את הנחמה של הקב״ה, שמחזק אותנו ומלמד אותנו שצריכים להחזיק מעמד!

צריכים לדעת ולהבין מה הקב״ה רוצה מאיתנו! לא, ח״ו, לזרוק אותנו, אדרבה! אנחנו מוצאים בדברי חכמינו הקדושים, שכשנכנסו האויבים לביהמ״ק כדי להחריבו, ראו את הכרובים ׳מעורים זה בזה׳, והלא איתא בפירוש שרק בזמן שהיו עושין רצונו של מקום היו הכרובים מעורים זה בזה, א״כ איך יכול להיות שבזמן כ״כ קשה – בעת חורבן הבית – היו הכרובים מעורים זה בזה? זהו כל הלימוד האמור: שהקב״ה מראה לנו דייקא אז את עוצם האהבה שלו אלינו! וכמו הטבע הנשמי, כשנפרדים חברים זה מזה – אז האהבה מתעוררת אצלם ביותר, וזה כל העניין של החתאבלות על החורבן, שמרגישים שהנה הקב״ה סיבב שהיו יכולים הגויים להחריב – אבל הכל כדי לקרב אותנו!

וזה מה שעובר על עם ישראל בכל הדורות, שאם שומעים את הכרוז העליון – שהקב״ה רק רוצה לקרב אותנו, ואין זה ענין של ריחוק ח״ו, שמגרשים את האדם, ואמנם כתיב (בראשית ג, כד) **״וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם״** – שהוא גורש מן הגן־עדן, אבל מצינו בעניין של ׳גירושין׳, שאם אדם הגיע למצב כזה, רחמנא ליצלן, ישנה מצוה מיוחדת בתורה להחזיר את גרושתו... **והלימוד בזה, שלפעמים ענין של ׳גירושין׳ הוא רק כדי לקרב! ואח״כ יש לך מצוה יותר גדולה – אם הבנת מעצמך מה הפסדת... <u>ובן־אדם שיש לו שכל – הוא יודע איך לשמור על המתנות שהקב״ה נותן לו!</u>**

זה מה שהצדיקים מלמדים אותנו, איך יכולים לחזור חזרה – אפילו אחר שגורשת, ואלו הם לימודי רבינו הקדוש – שמחזיר אותנו לתוך הגן־עדן!

אמנם אמרנו את זה כבר כמה פעמים, אבל בזה אי־אפשר לומר שכבר אמרנו מספיק... אם רבינו הקדוש אמר שיחה כזאת, שכשכל הנשמות הלכו לאכול

מעץ הדעת יחד עם אדם הראשון [כדאיתא בזוה״ק ובספה״ק] – **׳הנשמה שלי לא הלכה׳**; איזה רבי יש לנו! הוא לא הלך עם כולם! הוא לא היה שם!

וההסבר בזה כך הוא: מה שהקב״ה בורא ועושה – זה קיים לנצח, אין לזה הפסק! אז אם הקב״ה ברא את האדם בתוך הגן־עדן, גם אם אח״כ הוא התגרש משם, אין כזה דבר שמתחיל משהו אחר לגמרי... ונכון שמצד אחד זה הרי מה שקרה סוף כל סוף, אבל **מוכרח** להיות שהתוכנית הראשונה קיימת! וזוהי התוכנית של הצדיקים – מה שרבינו הקדוש מגלה לנו, שהוא אמר: **׳אני לא הלכתי לשם׳**, נמצא שהתוכניות הראשונה נשארה והיא קיימת, וישנם הצדיקים שנשארו שם בתוך הגן־עדן... **ורבינו רוצה להחזיר אותנו אל תוך הגן־עדן הזה! אם אנחנו נזרוק את השכל שלנו, ונשאל ׳אַיֵּה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה כָּאן!׳... שזה היה הרמז לאדם הראשון, שהקב״ה אמר לו ״אַיֶּכָּה״ – ׳אני יודע שאתה פה, אבל איפה אתה?!׳...** אז אדם צריך להיות חזק: **׳הקב״ה שואל אותי ״איפה אתה״? אני כאן! אני פה! אני מוכן! ׳אנא זמין למהווי׳! הנה אני כאן!׳...**

שזה סוד **כ״א ימים** אלו של ׳בין המצרים׳, שהם סוד השם **אהי״ה** [כמנין כ״א], שהפירוש של השם הזה הוא **׳אנא זמין למהווי׳** – ׳אני מוכן עכשיו! הקב״ה שואל אותי **׳אַיֶּכָּה׳**? הנה, אני פה!׳... ואכן הקב״ה יודע איפה אני, אבל אני צריך להשמיע שאני פה, ואני מרחם על עצמי ומתחיל להבין **׳מה הקב״ה רוצה ממני׳!**

שזה צריכים טיפה של ישוב־הדעת... **אדם צריך להשתמש לכל הפחות עם טיפה של שכל!** – ׳כן, אבל יש לי צרות׳... זה אומר שהוא לא מסתדר עם אף־אחד, ההוא אומר שיש לו את האשה הכי רעה בעולם, ו׳היא לא נורמלית׳ – **כל־מיני שטויות שיש לבן־אדם בזה העולם!** והוא לא מבין **׳זה העוונות שלך! זה העניין שלך!׳... הלא האשה היא ״עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי״** (בראשית ב, כג), **ו׳אם אתה תתחיל להיות ״בן־אדם״ – אתה תראה שיש לך את האשה הכי טובה בעולם!׳.**

אבל קל מאד לאדם לזרוק את הכל מעליו... **ואיפה השכל שלך?!... אם היה לך טיפה של שכל, היית יודע שאפשר לך להפוך את זה! ישנם דרכים! ובלבד שיהיו לך לכל הפחות קצת לימודים שמנסים ללמד אותך ׳איך צריכים**

לדבר׳ ו׳איך צריכים לבנות׳! להיזהר בכל־מיני זהירות לא לקלל ולא להשפיל ולא לזלזל! ואפילו אם אתה צודק במיליון אחוז – תפסיק כבר עם כל הצְדקוּת הזאת! אתה לא רואה שעובר עוד יום ועוד יום ועוד יום ואתה פשוט משתגע?!... אתה מאשים רק את השני – מאשים את אשתך, מאשים את ההוא והחוא... בשעה שאם היה לך שֵׂכֶל היית מבין ׳איזו מתנה הקב״ה נתן לי!׳...

ואם בינתיים אינך יודע איך להסתדר – תלמד! תדע שיש אפשרות! ילד, שהוא מתחיל ללכת ל׳חיידר׳ ולתלמוד־תורה – הוא מתחיל ללמוד, וכן אנחנו – כולנו ילדים, והצדיקים הם המלמדים שלנו!

בליקוטי־מוהר״ן, חלק א׳, סימן רפ״ב, רבינו מכנים את כל העניין בדברי המשנה (שבת ג, א): **׳הַחַזָּן רוֹאֶה הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרְאִים׳**; ׳הַחַזָּן׳ הוא רמז לשבת זו – שבת ׳חָזוֹן׳, ו״הַחַזָּן״ היינו הצדיק, הוא מראה לנו **״הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרְאִים״** – אנחנו כולנו ׳תינוקות׳, ועלינו להתחיל ללמוד ׳אל״ף־בי״ת׳! ואכן, הפרקים של מגילת איכה מיוסדים על ׳אל״ף–בי״ת׳ [פעמים שזה בריש כל פסוק, ופעמים ריש כל ג׳ פסוקים הוא אות אחת], והלימוד בזה **שאדם צריך לחפש את הקב״ה ׳בכל האותיות׳** – בכל מה שעובר עליו! לקשר את זה להקב״ה, ולהתבונן **׳מה הקב״ה רוצה ממני – א׳, ב׳, ג׳, כל אות ואות!׳.**

זה פירוש: ׳הַחַזָּן׳ – הוא הצדיק, ה׳בעל־תפילה׳, הוא **׳רוֹאֶה הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרְאִים׳** – ׳התינוקות׳ זה אנחנו, התלמידים, שאנחנו כמו תינוקות של בית רבן שצריכים ללמוד! צריכים ללמוד איך להחזיק מעמד בחיים! ואם אנחנו נהיה תלמידים טובים – נשמע ונקשיב לדברי הצדיק, ואכן לא נעשים ׳בֵּין־לַיְלָה׳ תלמיד־חכם וגאון, אבל תתחיל ללמוד! **תנסה להתגבר על עצמך!**

הנה היה ניסיון של כעס בבית – תשתוק! קיבלת ביזיון? מן השמים זיכו אותך! הרי אתה צריך ישועה – אתה צריך לכסות איזה חשבון שאתה לא ׳חולם׳ מאיפה תיקח את הכסף... אתה בכזאת מצוקה שאין לך מושג מה יהא הפתרון... והנה פתאום קיבלת איזה ביזיון – מאשתך או מהילדים – עכשיו יש לך עצה טובה! מן השמים זיכו אותך! שהנה אתה לא עונה לביזיון, ומיד שם את היד על הפה ומבקש: ׳רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֵגֵה אֲנִי צָרִיךְ לְשַׁלֵּם אֶת הַחֶשְׁבּוֹן מָחָר׳...

במקום להחזיר, לצעוק ולהשתולל, במקום זה אתה שם את היד על הפה – ׳רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מֻכְרָח לְשַׁלֵּם אֶת הַחֶשְׁבּוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי׳... או כל ישועה אחרת שאדם צריך – תבקש כל מה שאתה צריך, ובזה הוא ממש הפך את ׳תכלית הירידה׳ ל׳תכלית העליה׳!

זה מה שהצדיקים מלמדים אותנו, שכל ענין התאוננות וההתאבלות על החורבן, הכל כדי לעורר אותנו להקב״ה! לדעת שה׳**חצי זעם**׳ הוא בעצם ׳**חצי נחמה**׳, והקב״ה קורא אותנו מתוך זה – שנשוב אליו!

ואם־כן, מובן לנו קצת העניין במעלת ׳**שבת חזון**׳, מדוע היא השבת המעולה מכל השנה, כי הרי כל הדברים שקורים בשבוע הבא – בכל נובע מקדושת שבת, שזו ה״**מַתָּנָה טוֹבָה**״ שהקב״ה נותן לנו, ושבת זו נקבעה ל׳**שבת חזון**׳ – שאדם יכול לזכות בזכותה ל׳**חזון קדוש**׳, שהוא יֵדע היטב איך להפוך את ה׳**חצי זעם**׳ ל׳**חצי נחמה**׳, הוא יֵדע שקדושת שבת זו הנחמה שלנו! ואנחנו תמיד יודעים שהקב״ה איתנו! **ואפילו אם כל השבוע אדם לא זוכה לחיות כ״כ מיושב, אבל ׳בָּאָה שַׁבָּת בָּאָה מְנוּחָה׳ – הוא זוכה לישוב־הדעת!**

וכמה צריכים להיזהר בשבת ממחלוקת ומריבות! כתוב בזוהר, שאפילו אם אדם לא זכה כל השבוע שהיה שלום ורוגע בתוך הבית, אבל בשבת ימסור נפש בשביל זה, ויתקיים – עכשיו ׳**פָּנִים חֲדָשׁוֹת בָּאוּ לְכָאן**׳... בכל השבת אדם צריך להיזהר בתכלית הזהירות שלא תהא שום מחלוקת ומריבות! יעצור את עצמו במסירות נפש! **עם כל הכוחות!**

ואז מה יזכה? שאם הוא נזהר כל השבת וקונה בעצמו את העניין הזה של לעצור את עצמו ולהתגבר על יצרו, אז בעזרת ה׳ גם במשך השבוע הוא יתחיל לשלוט על עצמו, ואז יזכה באמת לחיי גן־עדן...

אלו הלימודים של הצדיקים, שמגלים לנו מהו הטעם שבתשעה באב לא אומרים תחנון, ולא נופלים על פניהם – ״**מְשׁוּם דְּאִקְרֵי מוֹעֵד**״, היינו שאדם מכיר את ה׳**יום־טוב**׳ שמתגלה דייקא בתוך ימים כאלו, שהם נראים כימים הכי קשים, אבל אדם שמכיר שהקב״ה בתוכו, והוא קורא אותנו, ורק רוצה לקרב אותנו – הוא זוכה להגיע אל המועד והיום־טוב הכי גדול!

הקב״ה יעזור לנו, שימים אלו יתהפכו לנו באמת לששון ושמחה, ויהיו

ימים־טובים המלאים בדביקות הקב״ה!
כל שונאי ישראל ירדו בתוך האדמה,
והם יהיו הכפרה של עם ישראל,
ותרום קרנם של עם ישראל למעלה
למעלה, ונזכה בקרוב לקבל פני משיח
צדקנו, בנין בית מקדינו, ותהא
הגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע״ה, ולע״נ הרה״ח ר׳ בנימין ביניש בן ר׳ יחזקאל שרגא נ״י
ולעילוי נשמת מיכל רונית ע״ה בת שרה ויצחק.

להצלחת בנימין בן אהרן נ״י וכל משפחתו ולהצלחת כל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ״י
הילד ישי בן סילקא יעל נ״י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ״י
נעמי מרים בת חוה תחי׳
סילקא יעל בת אביבה תחי׳
משה בן אירן נ״י
מלכה בת רעות תחי׳

ולע״נ ר׳ שלמה חנוך חרש ז״ל בן ר׳ ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע״ה, ר׳ יעקב דוד בן אברהם ז״ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע״ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט״א. לע״נ אליעזר שלמה ז״ל בן בנימין שיבלחט״א. לע״נ אהרן בן שלמה ז״ל, לע״נ הילד יהונתן ז״ל בן אושרה דינה תחי׳ ולע״נ סיוון בת אליהו ע״ה

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון ״אשי ישראל״ בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו׳ ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

breslevsheli.co.il